

BOMANU

DIARIU POLITICU, COMERCIALE, LITERARIU.

Pentru abonare și reclamări se voru adresa la Administratorul diariului D. C. D. Aricescu, Pas, Romănu No. 13.

Astăzi guvernul a trămis un aversmentul alii, douăea, adică celu cu plată, următorilor persoane din Camera de Galbenă cărui refuză și refusă a plăti imposibile refuzate de Camera, și decretate de guvern.

C. A. Rosetti, C. Brâilov, G. Stirbei, A. Burdu, E. Winterhalder.

REVISTA POLITICA.

BUCURESCI, 26 Aprilie.

Evenimentul dilei, dico diariul la France, este respunsul Russiei la comunicarea diplomatică a celor trei puteri, în privința afacerilor Poloniei.

Acestu respunsu așezi la cetele puterile mari europiane.

După catu așezi pututu transpira pînăcum din acestu respunsu, se pare că Russia aru si pînătutu osevările puterilor cu acelu-asi spiritu de consiliare ce le-a dictat, după cumu dicte acelu-asi diariu.

La Presse însă nu speră mari rezultate din astă schimburi de note. Aceasta fîsă ne spune că respunsul este din cele mai curte, darucă Imperatului Aleandru nu primește bunele ofice ale Franței de cătă pentru pă epocă mai depărtată.

Acestu respunsu, dice, La Presse, nu pare că are se facă a înainta rapede cestiuinea restuata în fagăsiul diplomatic. Cuin va face cabinetul fraceșe spre a o rădca și repune în mișcare? Aru fi curiosu pentru non astă spectaclu de diplomati opunđu note contra tioie, precum nesci diariisti ce discuta o pînă article contra article, dacă, din ambele părți nărur curge săngel!

La Presse nu crede în forța ac-

FOȚA ROMANULUI

OMENIÎ ONEȘTI.

PARTEA ANIIA.

(Urmar).

VII.

Prânzul nu fu lungu și indată ce

se termină trecuă în salonu.

Ei bine, dico, Daumas cună aeru voiosu, sorbindu, ultima picătură din cescă sa de molta, dacă amă vorbi d'afaceri acum?

La astă cuvinte fruntea marchisei se reintunecă; daru, reprimindu indată emociunea ce simptia, respuse cu tonul celu mai naturale.

Al in adeveru, venirea scumpului meu copilu m'a turburătă așa de multu, în cătu nici nu mai cugetanu la causa pentru care te chijămasem.

Daca voiți a fi singuri, dico Paulu, sculindu-se.

Din contra, respunse marchisa,

șed, fiul meu, presinția tea aici este

necesari...

ba chiaru indispensabile,

căci este vorba de lucruri de oea mai mare gravitate...

Nu mai din cătu importanței loru și-am scrișu să vîl...

Paulu privi pe mama sa cu unu aeru mirat.

De căndu trăia, pentru prima oară nu vorbia ea cu astă aeru cere-

moniosu. Ce însemna astă? Cugetă junele.

D-na Desolme, fără a luă săma

la efectul ce produsese că cuvintele

sele asupra luiu seu; și după ce cu-

getă unu momentu, spuse în tôte am-

nuntale cea ce i se intimplase la cas-

telul de Sannes în noapte precedente.

Cându își termină naratiunea uă ta-

crimă tremură în ochiul seu.

D. Daumas remasă ameștu ca unu

omu care a audit roșu și nădejdeșu

cuvintele ce au diser...

Paulu părea sfundat în cugetă

grave.

D-na Desolme prăbimbla căută-

rele sele de la unul doar altul, cău-

tându a devina cugetarea loru, astep-

tându din parte-le unu respunsu.

Amindoi tăură! Dacă se

in facia astă mutismu în care

se dico sărutându-o cu iubire.

Vedă No de lansat la 26 Aprilie.

sescu; prin urmare sucesul este imposibile. Cea ce rezultă din nota engleză, este cumu dice la France, că conciliarea între Polonia și Russia este cu nepotință.

Să în adeveru, protestarea națiunii poloneze contra acestei amnistii ne dovedește că guvernul engleză are dreptate. Acum este vorba a sci dacă respunsul Russiei va schimba situația. Impresiunea generale cumu vedem este negativă. Pe altă parte sucesele insucrești, necontenta îi intindere suntu alte atate elemente proprie a alimentă fociul, pe care

silințele diplomatici nu-l potu stinge. Suntem dară dispusi, ca și diariul des Débats, să dă dreptate aceloră ce se temu de noue complicări, de cătu celor ce credu în uă pace posibile în starea de astăzi a lucrurilor. Poloniei îi trebuie

se libertatea. Cu jumetă de măsu-

re a comeziu tărzie și neîndestulatōrie cerințelor națiunii poloneze, Rusia nu va reuși de cătu a irita mai multu simțimintu naționale și a arez nepu-

tinția sea.

Conflictul rădicat între Engleția și America, pentru nisice corabie capture, pare aproape a se împăca. Americau datu explicări caru a fostu judecătă ca îndestulatōrie. Aceasta nu va fi o fătă primă în camerele englesi cu mari aplause; cea ce ne dovedește că Parlamentul vede, ca și noi, în unu conflictu cu America uă nefericire pentru cauza libertății.

DOMNULUI C. A. ROSETTI.

Iubite amice, în diariul Românu din 13 Aprilie am citit, reprobusu din Monitoru raportul d-lui Prefectu de Muscelu, adresat d-lui ministru de Interne sub N. 2893 din 10 Aprilie.

nu se astepta, marchisa remasă imă-

marită.

Pucinu căte pucinu însă se desmetici.

Ce! dico ea, nu-mi respundeți. Sunt foarte culpabile, sciut. Consciinția mea mi-a spusu acesta înainte de

d-v. Amu comisă uă greșelă, uă cri-

me pe care lumea nu mi-o va iertă.

Amu mersu pîn' a uită că sunt mamă,

aiu ruinată pe copilul meu și i-amu

sfărămată visitorul.

Făcindu-lu sărată, i-amu rădicată cea ce este mai

priuști pentru unu omu, independenția.

Nefericită ce sum! elu me va blâste-

ma pote. Are dreptă. Nu me voi

plâng, și că totu astă sunu mama

sun. Dignădejul meu!... și esti mar-

tu de sunu gata a face totu ca se-lu

scapă! Daru respundeți-mi celu pucinu,

unul din două, dați-mi unu consiliu,

uă ideiă. D-ța, d-le Daumas, care esti

unu omu înțeleptă, vorbesce, vorbes-

ce, te rogă!... Și tu... d-ța, fiul meu,

Padre, n'ai ore unu cuvintu de

consolare pentru mamă-tea?...

Cu săritură Paulu fu la picio-

rele sele, și luă mănele în ale sele

și dico sărutându-o cu iubire.

— O! mama! mamă! Ori cătu de

mare fiă greșela tea, nu este nerera-

abilă, și fi convinsă că fiul teu nu

fi-o va impu niță uă dată.

Nobile june, mușmură incetă d-

Daumas.

Nu esti d-ța ore acea care

mi-a datu viață, urmă Paulu, și acestu

titlu nu este destul, în lipsă de al-

tele, spre a-ța da dreptă la recuno-

șinția mea și la respectul meu? Astă

respectă, mama, și îngrăjirile ce ai

avutu pentru mine de căndu există, suntu

cole, asfundu săpate în anima mea, și

fiul date nu le pote uită.

Aceste cuvinte, pronunțiate cu e-

saltare, mergeau în anima d-nei De-

solme și produceau acelu-asi efectu ce

ar produce musica cerescă a unu ma-

festru inspirată căndu notă cu notă

in susțitul entuziasătă alu unu artistu.

Cea ce simptia ea, nici pena nici

pensula nu pote descrie. Aceste emo-

ții se simplu, daru nu se spunu. Ea

era în estase înaintea copilului seu și,

de ne ar fi permisă a no servit cu

o expresiune care, deși vulgară, espi-

Abonarea pentru districte de 152 lei

Săse lube 156 — Trei lune 38 —

Abonamentele incep la 1 și 16 ale fiecaru luna. Ele se facă în districte la corespondență diariului și prin postă.

La Paris lăd. Hallegrain, rue de l'ancien comédie, 5; pe trimestru 20 franci.

In Austria la direcțiile postale și la agenții de abonare, pe trimestru 10 florini argintă valută austriacă.

— Oare d-nu Ministru de Interne are scopu să publice în Monitoru pe toți aceia cari, conformăduse cu testul și spiritul Convenției, nu voru plăti impositul nevoitate de Adunare, și ne-a facutu onore de a ne trece în capul foiei? daru atunci mă temu că lista va fi camu lungă și mărturișescu că nu pîră înțelegă cumu acăstă publicitate pote fi în favoreea ministerului. Să se fi publicată ore susu menționatul raportu cu intenția de a proba că acei din frații Golesci ce așezi sup-serisă adresa, éru nu scriosă, cătră Consiliul Comunal din Golesci, suntu în contradicție și că altele dicu și alte facu? Se-mi permită atunci d-nu ministru de Interne se-i spui că s'a camu grăbitu și că ar fi avutu trebuință și de alte informații pe care de le ar fi cerutu de la d-nu Prefectu, sum sigură că s'ar fi convinsu pe deplinu că nu aju-

unge la întâia ce și-a propus, a do-

vedi adică că frații Nicolae și Stefanu Golescu altele scriu și altele facu.

Eată acum, iubite amice, și a-

cele informații de cari credu că avea tiebuiță d-nu ministru de Interne, mai cu sămă acumă căndu a devenit, precumă se vede, și ministru de Finante. Proprietăile Golesci, Bănănei și Udesci suntu averi numai

ce pote merge cu acelua-și bugete nevoitată de Adunare ani îndelungașă, apoi dreptatea cere ca elu, Radu Golescu, să sufere plata acestui im-

pozitul fondăriu pe luna lui Martiū de

me forte bine cugetarea nostră, amă

dice că-l sorbi cu ochii.

In acestu momentu, femeia nu mai

există, mama singură era presintă, ma-

re și frumosă, parată cu iubire

ore ce a fostu amăgitu de înalta înțelepciune a guvernului.

Ori și cumă, să bine încredință domnul ministru de Interne, că asemenea neînțelegere se va mai întâmpla și în trimestrul în care am intrat, și că frați Golesci voru pune totă silință loru ca să satisfacă pe deplin dorința d-lui ministru de Interne, de a aplica legea de urmărire pentru plata impositelor de ori ce natură pe care, o mai repetim, frați Golesci suntu decisi a nu le plăti, fiindu ilegali.

Te rogă, iubite amioce, să dai publicitate acestei epistole și pruimescă strângere de măna frățescă din partea amicilor și fraților tei.

Stefan Golescu, Nicolae Golescu.
18 Aprilie 1863.

Paris, 2 Maiu. Baronul Budberg a înfăcișat respunsul ruseșcă. Diarul „Pays“ dise despre această poata, că slărma bunele intenții ale Rusiei în privința Poloniei și exprimă dorință a mulțumi puterile în cercul lui limitelor prescrise Rusiei prin grija proprietății sale sicuranță și demnității. Sprijinul respunsului în genere este pacific. — Diarul „France“ se pronunță în același sens și speră că inclinarea Rusiei va produce uă soluție favorabile intereselor Poloniei și pacific Europei. — Diarul „Patrie“ dice: în genere și atingătorii de ideile principale, intenționile Imperatului Alessandru corespundă în totu puncturile cu uicele ale Imperatului Napoleone, daru nici remane a discuta midlocile aplicării. — Diarul „Le Nord“ crede că Cabinetul Tulierilor va găsi în respunsul ruseșcă uă dovdă neîngrijită a încrederii, ce Imperatul Rusii are în amicizia și în bunele servicii ale Imperatului Napoleone și în eficacitatea bunelui înțelegerii și Francei cu Rusia pentru uă deslegare serioasă și pacifică a cestipilor cari turbăra linștoa Europeană. — Diarul „Constituțional“ este de părere, că respunsul este în expresiuni pacifice și moderate, astă-feliu că lăsă a spăra unu bunu succuș pentru deslegarea cestuii dupe cumu o doresc cele trei puteri.

Torino, 1 Maiu. În camera deputaților Părintele Passaglia a desvăluit propunerea sa atingătorie de jurematul ce voru avea a face clericilor. Ministrul de justicie combate această propusă în numele libertății. Statutul este destul de tare, dice Ministerul, spre a nu se teme de resoluția clericiilor contra instituțiunii uiniri. Legile suntu de ajunsu și nu

vedem, domnă, în situatiunea în care ne aflăm, ce mișu-lucu aveam, spre a egi din astă strămpitorare.

Cred că numai unul este, respusne Paulu că aprinderea sea merită.

Care?

Să plătim întrăgă sumă datorită.

În adeveru, dise marchisa, voi vînde ce posedu și speru că...

Unu momentu, qise notariul intrerupindu-o, se nu mergeau așa răpede... se procedem regulat. Fiindu că totu deuna afacorile d-v. au fostu în măna mea, le cunoșcu totu așa dobile ca și d-v., nu este așa?

Negrești.

Pră bine! Averea d-tale, miscațoria și nemiscațoria, se rădică, de nu me îngelă, de la 480,000 la 500,000 de franci?

Cumu așa!

Din acesti-a ești datoriu, ai disu, uă sumă de 413,700 de franci?

Da, domnule.

Ei bine, domnă, iți este cu totul cu nepuțință a-i plăti datoria,

Pentru ce?

crede că poate și trebuie să d'uă presiune. Părintele Passaglia a retrăs propunerea sa.

Berlin, 1 Maiu. Comisiunea camerei deputaților a primitu în unanimitate propunerea lui Roetne atingătorie de declarația nulității tratatului de cartel (cu Russia) și-a adosu că camera se invite pe guvernul a-lu suspende pînă cîndu va fi dobîndit consumaționul camerei. — Partita progresului a luat ieri decisiunea, a propune, în unire cu centrul stîng, care se va invita pentru acesta, uă adresă a camerei deputaților către rege atingătorie de situația țărei.

Berlin, 2 Maiu. Întrău se dință de fracțiune centrul stîng și refuză ieri propunerea partitei progresului atingătorie d'uă adresă către rege despre situația esternă a țărei; dacea-a d'uă cam dată nu se va face uă adresă.

Francfort, 30 Aprilie. În se dință de astădi a dietei confederaționii germane, Oldenburgul a făcutu următoria propunere: Fiindu că Danemarca n'a împlinitu stipulațile anilor 1851 și 1852, ci din contra le-a căcatu, prin ordonanțele de la 30 Martie anului corint, d'acea-ași confederația se lépădă de dinsa și rezervindu-șă decisiuni ulterioare, revine la articolul 3 alu tratatului de pace din anul 1850.

Francfort, 2 Maiu. Revista ebdomadării a asociaționii de reformă (unu organu alu partizi marei Germaniei) voiescă și sci, că la 24 Aprilie s'ar fi luat la Wiena decisiuni în cestiușa reformei confederaționii.

Mostar, 1 Maiu. La Trebigne totu s'au impăciuitu. Arrestările unor din Turci continuă, toți arrestații se transportă aici la Mostar. Zidirea scoli se continue d'uă camu dată cu cheltuiala autorității. In totu timpul nu s'au întâplată nici na perdere și nici uă vulnerare.

Petersburg, 1 Maiu. Diariul francesu de la Petersburg de astădi scrie:

cu prilejul aniversării nașcerii Imperatului s'a făcutu manifestări în capitale și în provincie. Responsul Imperatului la adresele nobilimii, ale municipalităților și corporațiunilor țăraniilor dice:

singurul scopu alu vieței mele este fericirea scumpel mele patrie, și progresiva desvoltarea organizaționii cestănești. Unu ucasu imperialu modifică legea atingătorie de podepsile corporale, care d'acumă înainte se se aplice la civilu, la armie și la marina navală în chipu excepționalu.

Athena, 25 Aprilie. Sedințele adunării naționale se voru redeschide după totu probabilitate lună la 27. Mai

Pentru mai multe convinte, la cari negrești năi cugetău.

Dară mi se pare...

Așteptă... se procedem regulat. Mai intîniu spre a realiza suma ce-șă este necesară, trebuie se vindă...

Se înțelege.

Bine; dară credi ore, domnă, c'uă se găsești d-adi pănă, măne cumperători? Desamăgescă-te daca credi. Ei voru întărdia, și dă voru sci că ai nevoie d'a, vine, că nu poți face altu felu, uă-se-i vezi inventându totu feliiul de cotitură, de rațiuni spre a micșora prețul proprietăților d-tale, chiar atunci cîndu ar avea cea mai mare dorință d'a le cumpera. Astăfelu a se fi nevoie să a vinde posesiunile d-tale cu a patra parte, de nu cu a trei-a parte, mai pucinu de cătu valoarea loru. Si iei séma că aceasta este cu atâtu mai multu de temutu în momentul actual, pentru că comerciul este întrău stare de plănsu, în totu dilele suntu noue revolte, nimica nu este stabile, capitatele, fricosu din natura sea, se ascunde așa în cătu este aproape cu nepuțință, astădi, și găsi banii chiar cu ipotecă

mării membrii ai Ministeriul, între cari și președintele voiescă a da demisiunea loru. Lumea se teme d'uă lovire de statu (coup d'état), guvernul a luat contra-măsuri. Totu garda națională a fostu convocată nopțile trecute spre pasa orașului. Uă agitaționă secretă se pregătesc spre a provoca demonstraționă în contra alegerii regelui. Nisice placante anonime invită populaționă a depărta eu sila pe partisansii regelui Othon.

Constantiopol, 1 Maiu. Astădi Sultanul a fostu priimut la înșulile principilor de către ministri și cel mari ai Imperiului. La amiașă a debărcat la Topana, a morsu la moschee și daci la palatul său, undă lă-a salutat corpul diplomatic. Sera orașului în totu părțile sale și Bosforul fi iluminat.

STUDIU ISTORIC

Consiliarii Principilor.

(Urmare — Vedi No. de la 26 Aprilie.)

Se trecomu acumu în revistă pe principiul cel bun, cari prin consiliari onesti au asigurată stabilitatea tronului și fericirea poporului.

La aretarea lui Augustu Octavian, Republica romană era în agonie; astăzi însă de Mecena, Octavu, prin trău drăptă și înțeleptă guvernare, făcu pe Romani se guste binefacerile păcii și ale civilizației. Mecena încunjură tronul lui Octavu cu bărbății luminați și onești, ce însuflă Cesarul entuziasmu nobile pentru totu ce era mare și frumosu. Mecena este sinonimă cu protectoriu luminatul alu literelor. Multă ministri voru și ambiționându acestu titlu gloriosu; pucini însă ilu merită! Dară daca ministri nu potu fi toți Meceni, principii potu și trebue se fi să sinceri, în interesul tronului și alu poporului.

Între imperatorii cei buni ai Romei și flămănu pe Titu supra numită delicie omenirii, și pe Marcu Aureliu cei zice și filosoful: celu d'ateiu se credea nenorocită cîndu nu putea face bine într'ă și; celu d'alu douile justifica cuvântul lui Platon: Poporele voru și fericite cîndu filosofii vor fi domnitori.

Ca și Octavu, Titu și Marcu Aureliu erau încorriguți de bărbății onești și luminați, cari le recomanda simplitatea, moderatia, clemență, și mărea de justiție și de umanitate.

Dară.

Sapo... esci mărită suplu regimile comunității, jumătate din aveare este a fiului d-tale, și, fiindu că averile lăsată de reprezentantul d-tale soiul, amicul meu Desolme, să ramasă neimpărtită, va trebui, înainte de totu a face împărțirea, pentru astă trebue celu pucinu trei lune.

Aste două din urmă motive nu potu fi uă pediga, respunse Paulu, sum in estatea legală și dău învoirea mea.

Eu nu voi să useri aceasta, pre Dumnezeu!

Nu poti face altu-feliu, afăru numal dacă ni ave altu miduloc.

Negrești... am altul, scumpul meu copilu, și este multă mă bună, căci poate să satisfacă pe toată lumenă, să răuă pe nimine.

Caro? dise marchisa mirată.

Esplică-te, dise Paulu.

Ascultați, urmă notariul, sciți amicia ce am pentru d-v. și cătu așa fi de tristu se ve vedu în nevoie?

Ei bine, pre legea mea, în casul de faci, am a ve da unu bunu consiliu, și astă consiliu oca-lu. Ar-

În mediul-evu, astănu în Florența, suplu familia de Medicis, înflorindu artele și sciuntele; astă-felu în cătu seclu acesta fu numitul seclul lui Medicis, precumul seclul antebiul alu erei creștine a fostu numitul seclul lui Augustu; și seclul XVII, seclul lui Ludovicu XIV; și seclul VI (înainte de Christu), seclul lui Pericles.

Scelerăti (de exemplu, familia Borghesia) a produsu însă eminenți.

Papa Leon X. din acăstă familă prin protecționă ce a sciutu a da artilor și scințelor, a făcutu pe Italiani se uite viitorile sale și abusurile călugărilor. Elu a protectatul pe Ariosto și pe Machiavel, cumpărându cu sume mari manuscritele antice.

Elu a încurageatul pe Coregiu, pe Leonardi de Vinci, pe Michele-Angelo și Rafaële.

Succesorul său, Leone XI, ca cardinal de Florența, fu numitul, pentru talentele și virtuile sale, ornamente curții pontificale.

Deschidem istoria Franței și astănu pe Carol alu V. (1337—1380) numitul de istoria înțeleptului rege, pentru prudență și dibăția cu care a guvernatu Franția atâția ani. Bracul său celu dreptu era bravul Du Guesclin, conștăbilele regatului, ornamente curții coroanei, gloria monarhiei franceze; printreșul, înțeleptul rege curăță patria de inamicii ei și ameninția existența sa politică, și asigură fericirea poporului prin ordinea introdusă în totu ramurile administraționii, și mai alesu în finanțe; cu totu luptele pentru independență, Carol V lasă 47 milioane rezervă în tesaurul publicu: sumă fabulosă în timpi aceia și care dovedește uă înțeleptă preventivă și economiă.

Acestu principiu, între alte eloguri, merită și p'acela de principi modestu: căci nici unu altu principiu n'a simplitu mai multă placere de cătu densul și a consulta pe bărbății competenții și onorabili, cărora le da totu ajutorul pentru realizarea planurilor sale foibositore binelui comună.

Ce lețiune pentru acel principiu mici, cari, neposedandu nimică nici de la Natură, nici de la educaționă, și ridicula pretensiune d'a sci totu, mai alesu arăea d'a guverna, ea mai dificile din totel.

Fericii poporele ce astă principi înțelepti ca Carolu VI. Vai de poporele

ce astă principi tirani ca Bomba și perfiidi ca Othon alu Grecei! Individul, ca și poporul, merită sărtea sa.

Venim ă la Ludovicu VI, (1078—1137) unu principie bravu și leale care asculta opinionele tuturor, și aplică pe cele drepte și folositore; unu principie care, prin frantea sa, prin amorea de justiția, prin taria sa de caracteriu, a sciutu a căstiga animale tuturor, stima generale. Elu fu adoratul de poporul său, și muri binecuvintat de toși. Elu lovii, celu d'antei, sistema feudală, favorizându instituționă comunitară, care deveni pătrchia regalității contra despotismului nobilitei.

Trecedem ă la Ludovicu IX (1215—1241) supranumitul celu sănătă, pentru virtuile sale. Dreptatea, pietatea, abnegarea, erau calitățile principale ale acestui nobile susținut, ce avu se fericirea săibă dei, mamă pe Blanche de Castile, modelu de virtute filiale, conjugale și maternală, și totu d'uă dată, modelu de înțelepciune politică. Ea fu mentorul lui Ludovicu IX, primul său ministru, nîmfă sa Egeria. Prin consiliile ie înțelepte, elu își atrasă affectiunea poporului, și veneraționă tuturor capetelor coronate. Primul lui grija, luându frânele guvernorului, a fostu se facă a domnii dreptatea în statu și economia în finanțe; apoi, smeri pe seniorii feudali, ce formău Statu în Statu; bătu pe inamicii dñi afară ai Franției, se duse în fine a combate pe infidele la sătele locuri. Memoria acestui principie este venerată și așa în Franție, și va fi de totu generaționile următoare.

Pe nisice asemenei regi ar trebui să-i ie de exemplu acel principi de felul lui Othon alu Grecei; eră, nu pe nisice regi ca Carolu IX sau ca Carolu X alu Franției. Cine sămenă vînturi, culege fururi.

Venim ă la Ludovicu XII, (1462 până 1515) pe care istoria ilu numește părintele poporului. Elu debută în artes d'a guverna prin iertarea celor cari lă suținării prișoniarii mai multă ană înțepă colivă de feru.

„regă“ dicea elu, trebuie se uite ori se „injurie“; și se aibă de normă, dreptatea și fericirea poporului.“

Cu totu luptele ce avu a susținere contra inamicilor, patriei, scădu imposibile, și asigură indepedința judecă-

vindare totu ce avem, și plătescă datoria mamei mele.

Dară, nefericite copilu, strigă onestul notar, legea pe opere și nu recunoște de locu...

Suntu multe lucruri, d-le, pe cari legea nu le recunoște, dară pe cari unu omu de onore le respectă totu de una; datorile de la cări suntu din acestu număr.

Dară tu nu esti datorii nimicu, ce drău! nu este dreptu se te despoi ca se plătesci ce nu esti datorii.

Datorile mamei mei suntu ale mele, domnule, nu uită.

Ce capu desmeticu, d-chenel cu nepu

torilor. Elu desciplină trupele franceze, în care domnia spiritului pretorian; în fine, ilustră guvernul său prin instituții și reforme folositorie.

Și cu toate acestea, educația lui fusese neîngrijită; dar era dotată de natură c'uă animă nobile și cubună simplă; și scia a se încungiura cu consiliari virtuoși celu indemnau la lucruri bune și folositorie: astă-felă a fostă cardinalele d'Amboise, primul său ministru, ce și împlini cu demnitate și conștiință înaltă sa funcție, elu conservă pînă la moarte confianța monarhului și afectiunea poporului.

Trecem la Henric IV, (1553 până 1610). Ideia lui dominantă era *fericirea poporului*. Ca și Ludovic IX, Henric IV avea mamă virtoasă, pe Iona d'Albert, regina de Navarra, care-i inspiră de micuț acelă virtuță civică pentru care i se dătit titlul de mare, ce l'a meritat. Primul său ministru fu celebrul Sully, care și ca resbelicu, și ca ambasator, și ca ministru, a meritat recunoștința patriei; elu aduse eminență serviciu Francei și tronului prin întinsile sale cunoștințe politice, și prin frumusele calități ale animale sale. Prin consiliile acestui mare bărbat, eroul de la Ivry devine idolul poporului; eră Franția întricată întră și respectată în afară.

Dar chiaru principiul ca Ludovic XIII, ce fu uă nulitate, chiaru principiu despotic ca Ludovic XIV, care personifica Statul în sine, scindu-se încungiura cu bărbătii eminenți, ca Richelieu și ca Colbert, ce încurajau artile și științele, industria, comerțul și agricultura, devenind nemuritori în ochii istoriei; ea le ieră ați greșelelor, pentru serviciile cele mari ce au adus patriei și civilizației, bătrânește. De vîomu deschide istoria Austriei, astă din pe Iosif II, care, cu cenzură unor politici eminenți, ca principale de Kaunitz, introduce reforme radicale în imperiul său, regenerându casa Habsburgilor; elu deține prima lovire mortale societății iesuitice, ce fusese cauza atâtitoru Habsburgilor pentru Europa intrată.

Cui este datoria Belgiei prosperitatea sa? Regelui său, onest și liberal, care respectă pactul constitutiv și care se încungiura cu bărbătii onorabili și progresiști.

Cui este datoria Italia unitatea și emanciparea ei de suptă jugulu străin? Regelui galantuomo, regelui leal și sincer, care a sciatu se și încungiura cu bărbătii onorabili și valorosi, și care a pusu patria mai presus de toate.

In fine, Napoleon III moștenitorul numelui sălu trobilui Eroului de la Austerlitz; elu, liberatorul Orientului și al Italiei, sciu a da satisfacere simțimintului publicu, supuindu-se controlului Adunării naționale, care-lu alese, și astă declară în fața lumii întregie că Imperiul sără libertate este cu neputință.

Ei bine! cumu voru califica păcei Prințiori, care, neposedându nici uă calitate politică, nici chiaru primele noțiuni de guvernare; se silesc

prin toate mișcările a anula controlul eficace alu reprezentanții naționale, spre a domni singuri, ca dictatori? Care e forță acelor principi, sperjuri și perfidi? Forța lor e servilismul acelor ce-i încungiură, ce-i ajută la dărămarca instituțiunilor liberați, ce-i încuragază la acte criminale.

Dară ore servilismul putea susține multu p' asemenei parodiatori ai tiraniei? Istoria ne arată că nu.

În secolul XIX, vedîramu prin cele întâmate în Italia, în Grecia, în Portugalia, prin restaurarea tiranilor, că a venit timpul în care poporele, fiind cele mai corupte, cele mai iranți, nu potu suferi multu lanțurile slavie. Este timpul ca totă lumea, guvernantei mai ales, se se covrigă d'astă adeveru. Vîdă istoria. Ea este lumina este lectiunea eternă a omenirii.

Vîdă faptele de făa care dă Tirania nu mai poate trăna adi nici chiaru în Rusia!

Tiranii trecu, patria remăne.

Despoș, în genui îmântea libertății, spre a nu fi măne trivit suptă rótele carulu seu triumfatoru.

Ca D. Aricescu

Despre creditu și bănci.

III.

Totu viitorul economicu așa genului umanu se contiene în astă trei vorbe: lucru, capitol, creditu.

Baudrillard.

Banca nu este uă rutina, este

Gillard (Pratice) (Realice)

(Vede No. de la 25 Aprilie.)

Banca Londrei avea unu monopolu numai în acăstă metropolă a comerciului, spre a remediu răul ce provine din acăstă causă, otru intinderea monopolului peste totu finitul Englitorei și încă din 1708 printr'un actu alu parlamentului se opri în totu regatul exercițiuu comerciului de bancă și emisiunea de bilete ori cărei companii compusă de unu numeru mai mare de 6 asociați. In urma acestel mesură, cele mai mari case de bancă ce existau și cari sănă concurență bănci din Londra, fură silito a licuia afacerile lor și a se uni cu dansa, numai remasera de cău căte-va mici companii, cari inspiră publicul puținu creditu, din cauă micsorim capitalurilor lor, și chiaru aceste fură silito a se uni prin strâns legături solidari cu banca centrală, săcându scompturi la totă Englera și în locu de a plăti cu propriile lor bilete plătu cu acelea ale bănci din Londra, către care se consideră ca nisecu sursele.

Monopolul bănci fu intinsu ea deveni domino în toate piețile Englez. Eu ănsă acesta unu remediu? Nu, ci numai unu polițiu momentan, căci cestiunile economice nu potu găsi nici uă dată unu remediu în forță și violență, nu se potu resolve cu spada lui Alessandru. Pe cău timpu guvernul englez nu se asfătui nici uă în bureatură, care se măresca întră în publicu, operațiunile bănci mergu regulat. In anul 1793 ănsă marele chețu ale guvernului englez în rezultul contra Franciei ilu obligă a alerga la fondurile bănci, după obiceiul astă-felu încătu resursele acestui stabilimentu fură îndată sleite și cu toate că alergă la difereite mișcările și espionajele, yedă din dăi scadindu nimerariul p' casele săle din cauă necontentelor cereri ale guvernului, alu căru debitu la începutul anului 1797 intrecea suma de 10 milioane livre sterline, pe căndu n'avea în ajutorul comerciului de cău 3 milioane. Omeni

începură a alerga la porțile bănci ce- rindu convertirea biletelor în numerariu, crisa amenință, banca era sleita și în noptea de 26 spre 27 Februarie 1797, ministrul se uniră în consiliu și decretară suspendarea plăti biletelor, care nu dură mai puținu de 22 ani. Astă mesură neapăratu ar fi adusu ruina bănci, de și era decretat cursul forță alu biletelor, devenite curăță harti monetă, daca în aceași dăi nu s'ar fi făcutu uă mare adunare de comercianți, cari împinși de patriotismul ce caracterisde poporul englez, hotărări printre inscriu a priimi biletete bănci ca mai nainte în plata creditoru lor, și totu de uă dată a se si că și dansu să plătescă totu cu bilet, cari în 1809 și 1810, după raporturile oficiale, ajunsescă a perde 15 p.%. La 31 August 1814 debitu Statul sătă bancă se urcă la 34,982,485 livre sterline și perdeerea valoarei biletelor se urcă în estă anu la 25%, a căror circulație se urcă la 27 milioane livre sterline, afară de acele ale băncilor provinciali. Această criză, care aduse cele mai mari pierderi în comerciu și totu d'ă dată datatoru particularilor, dură până în 1817, cându după propunerea lui Robert Peel, parlamentul adoptă unu bil pentru restabilirea convertirii biletelor în moneda.

Afara de acăstă criză de 22 ani, banca Engliterei nu fostă espusă a mai suferi mai multe alteleg, dar de uă însemnatate mai mică.

Credemă că din faptele ce spusă săpătaci se poate convinge ori cău de pericolosu este pentru comerciul monopolul de bancă, sistemul care, după cumu amu vaștu, nu lipsește a goli casele bănci de cău ori Statul săfă la vrău nevoie de bancă, a îmăsuri circulaționea biletelor peste măsu și în fine a ajungă la decretarea cursului forță alu biletelor, cari nu devin de cău harti monetă. Aceste consecințe le vedemă ori unde s'ă adoptă sistemul monopolului. Dară, spre a nu osteni pacienta cititorilor, în locu de a esamina toate fazele prin cău trecută și alte bănci, vom spune numai că: Banca di Stockholm fondată după morțea lui Carol II, avându singură monopolul scotierii biletelor, fu indată constrinsă, și dobândi de la guvern autorisarea de a suspende convertirea loru în moneda.

In Vechia bancă din Copenhaga, fondată în 1736, și cea nouă, fondată în 1791, amândou organizați după sistemul de monopolu, după ce au împrumutat sume mari guvernului, fură silito a suspende și dansele plată biletelor. Elorondori se temu în fine banca Italiei, fondată în 1844, a fostă espusă la uă criză destul de tare în 1848, cându guvernul pentru unu resbolu se împrumută la dansa, acordându monopolul, cu năsumă de 90 milioane franci și banca fiindu amenințată suspendă plata biletelor, dându-se cursu forță biletelor printr'u lege de la 7 Septembrie 1848.

Ecă pretutindinea, acele-asi sisteme, acele-asi măsu, acele-asi efecte și consecințe, adică bancă ruptă și cursul forță alu biletelor. Nu este unu economist, care să nu condamne sistemul monopolului de bancă, sistemul care, convertindu uă înstituțione de comerciu întră machină guvernamentală, produce mai curându sau mai tarziu ruină sau celu puținu mari perturbații și pierderi. Unul din scriitorii cei mai competenți în materii economice și mai cu semă în cestiunile de creditu, d. Courcelle-Seneuil, vorbindu de bănci, dice:

„Ele (băncile) nu suntă nici uă dată independentă de guvern, de la care au privilegiul lor, și prin urmare au în acăstă privință acele-asi defecte ca și băncile Statului, mai cu semă acela-

de a putea fi convertită în ori ce mișu intu fabrică de chărte monetă. Sună pentru guverne, instrumente de putere, machine formidabile de politică, dară serviciurile lor sunt cumpărate cu sacrificiul intereselor generali ale comerciului și ale producătorilor în genere: existența loru constituă unu adevăratu impositu.”⁴¹ Unu impositu fără nedreptă și totu de uă dată fără pagubitoru.

III. Libertatea băncilor. Fiindu cunoscătă, după cumu ossoră și onor. d. Winterhalder,² că banca, ca se poate împlini misiunea sa, trebuie să fă independinte de ori ce înăurire guvernamentală, numai temane decătu și a adopta alu treife sistem, adică libertatea, neapărat sub controlul și supravegirea autorității publice, în limitele legii care pedepsesc frauda și supt obligaționea dă posedă unu capitalu d'ajunsu pentru garanția biletelor puse în circulație. De sicură nu poate fi garanță mai mare decătu aceea ce resultă din libera concurență, căci fără care bancă în parte se va sili a birui concurință, va întrăbunța toate mișcările ca biletete săle se fie cău mai asigurate spre a putea fi preferite biletelor altor bănci. Numai cu libertatea de bancă publicul poate fi mai bine servit, căci sătă care banchier, neapărat în interesul său, se sileste a atrage la sine cău se poate mai mulți clienți, micsorându scontul, sau oferindu-le alte avantaje; și astăfel uă bancă devine unu adevăratu ajutoriu pentru comerciu, iară nu unu instrument mai exclusiv, alu guvernului pentru acoperirea deficitelor sale sau pentru alte cheltuieli urgente. Acolo unde aș exista și există libertatea de bancă, nu găsimu nici una din tristele consecințe ce aducă numai băncile privilegiate, spre a ne convinge și mai bine vomu da ore cari noțiuni istorice și despre băncile libere.

In Scoția, se începu cu monopolul, însă acăstă sistemă nu dură multă, pote din cauă tristelor săle efecte. Prin trănum actu alu parlamentului se stabili banca Scoției, cu unu privilegiu pe 20 ani. Îndată, ce spiră acestu termenu nu se mai renoi monopolul, ci se adoptă libertatea de bancă, permitându-se instituirea băncilor incorporate, adică formate în unu modu analog cu societățile anonime, cu solidaritatea asociațiilor, și cu dreptu d'a scote bilete la purtătoru și a face toate operațiunile de bancă, fără a avea vr' unu obligu către guvern. Ei bine, băncile scoțește sub regimul libertății, abandonate la libera concurență între dănsene, avură cele mai bune rezultate, căci au putut trece prin crisele din 1793, 1797, 1810, 1818, 1825, 1839, 1847 fără a suferi perturbații și în 1826 se constată prin statistică că, în unu spațiu de mai multă de unu secolu, salimetele băncilor de circulațione năsă facă pe publicul scoțesu a perde mai multă de 26,000 livre ster. adică 260 liv. și pe anu. Cu toate aceste rezultate satisfăcătoare, cu totă acăstă regularitate, Robert Peel, prin uă lege ce obținu de la parlamentu în 1815, limită ore cumu libertatea bancară în Scoția, fără însă a avea guvernul vr' unu relațione cu instituțele ce există. Cu acăstă lege se impuse, ca numai acele bănci ce există la promulgarea ei se săibă. Dreptul de a scote bilete în circulațione, adică 18, și suma biletelor a fi cărăria dintrănele se nu poate fi mai mare decătu suma de mișlocu, ce există în anul 1845, și-a devenită la 1 Mai 1845. În adeveru, acestea fură niste restricții, cari avură și dansele ore-carri triste consecințe, fură încă forte slabe a putea turbura pacificul cursu alu o-

Concelle-Seneuil. Traité théorique et pratique des opérations de Banque.

² Vede „România” No. 113—115 din 29 Aprilie 1862. Art. Băncile de d. Winterhalder.

perațiunilor băncilor din Scoția. În 1849 cele 18 bănci de circulațione ale Scoției, cari-să făcea uă leală concurență între dănsene, posedau împreună unu capitalu de 11,912,130 l. s. avindu în depositu uă sumă de 27,000,000. Biletele loru în circulațione se urca la 2,935,120 liv. st. și în casul metafică (necontându depozitele) se urca la 1,009,173 l. st. adică aproape de jumătate. Unde este dețu abusul ce se dice că facă băncile bucurându-se de libertate? Cându vedemă în concurență 18 bănci cu unu incosu pe jumetate a valorii biletelor, fără a abusa de creditul publicu, nu este ore cea mai bună probă, că tomai libera concurență a băncilor face ca operațiunile să fie mai sigure și biletete mai garantate? Această regularitate din partea băncilor vedemă și în America de Nord, în noua Engleră, unde în 1830 se așa 172 bănci cu uă poporațione de 1,862,000 locuitori se bucură de plină libertate fără nici uă restricție, fie care putindu emite biletete săle. Ei bine, tomai în aceste state, ca și în Scoția, circulaționea hiletelor este mai garantată, operațiunile urmădă cursul loru regulat și nu înținim nici una din acele crise ce vedîramu în terile unde s'ă adoptă monopolul, nu vedemă nici uă suspensiune de plata biletelor. Putemă dară dice că Courcelle-Seneuil, că uumă libertatea absolută ar fi regimul celu mai secondu și celu mai sicur, care ar putea fi aplicată la băncile de circulațione. — În articolul viitoru vomu vorbi despre sistemul ce trebuie a se adopta la noi pentru instituirea bănci de circulațione. — (Va urma). Genova. A. VERIANU.

INDUSTRIA NATIONALE.

Cu ocazia espoziționi din London din anul trecut, mai mulți cetățieni și industriali români se pregătiau a trămite în capitala comerciului lumii, produsele pămîntului și a le industriile naționale. Din nefericire, de căderea noastră politică ce închise usile palatului espoziționi, și nu putură fi primi ca națione, suptu numeroase noastre propriu. Între industriali ce lucraseră pentru espoziționea universale, obiecte cu cari se recomande industria națională, fură și d-nii Zapolia și Nacu. Celui d'ăntiu făcu uă trăsură de gală, solida și eleganta construită. Ea fu esaminată de mai mulți oameni competenți și toți se declară forte satisfăcuți în toate privințele de soliditatea și eleganța lucrului. D. Nacu făcu unu epiciu, cusutu cu mare măiestrie, care a costat mai bine d'unu anu de lucru la mai mulți lucrători. Alungarea naționii române din palatul industriei, făcu ca aceste obiecte remasă neînținute, și pîn'acum și nevindute.

Aflămă că d. Zapolia s'ă otără a pune trăsura de care vorbiră la loteria pentru prețu de 300 galbeni, adică pentru 600 de bilete a 7 sf, suntem convinsă că ideia d-lui Zapolia va fi coronată de succesu și că toți cetățieni cu mișcările se voră grăbi a da concursul loru artizanului care și-a datu ată ostenă spre a atrage atenționea asupra industriei române.

CURSULU D-lui VAILLANT.

Despre originea instituțiilor omenesci. Mâne, Duminică 28 Aprilie, d-nu Vaillant are se vorbescă despre Iapon, va da cuvintu de numele său, precum și de fantastica sa nascere. Va face se înțelégă, va numita Sinto și cumu organizaționea sea ată politica cău și religiosă este intemeiată pe sfara cerului, pe calculele anului.

Prin descrierea minunatele orașe Makao și Yedo va dovedi de unde vinu velul Pontificilor Greco-Români, numele Pyramidelor și trotorele cele moderne ale orașelor Europei, în sine va arata cumu turnul a ramasă la Iapon ca simbolul tiraniei.

